

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่อิม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนในเขตชานเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาปัจจัยในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในเขตชานเมือง และ ทดลองปฏิบัติการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตชานเมือง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่อิม จังหวัดเชียงใหม่ มีระยะเวลาในการศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2551 ถึง 2552

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบประยุกต์ที่เน้นการเข้าไปศึกษาข้อมูลในชุมชนและนำผลการศึกษาชุมชนไปทดลองปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาคมตำบล เด็กและเยาวชน โดยเข้าไปศึกษาข้อมูลของตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่อิม จำนวน 10 หมู่บ้าน เพื่อทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาของชุมชน และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาคม โดยการจัดเวทีประชาคม ร่วมกัน เพื่อแสวงหาศักยภาพของชุมชนและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้ปฏิบัติการ

ผลการศึกษาวิจัยที่สำคัญพบว่าตำบลคอนแก้ว เป็นชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นทั้งการใช้ชีวิตแบบชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ที่เรียกว่าเป็นชุมชนเขตชานเมือง การขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อตำบลคอนแก้ว คือประชากรของตำบลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากการย้ายถิ่นจากเขตเมืองออกสู่บริเวณชานเมือง รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไปจากการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีใช้การดำเนินชีวิตแบบเมืองมากขึ้น เด็กและเยาวชนบางหมู่บ้านมีการแข่งขันกันสูง ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อย ปัญหาของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านพบว่ามีปัญหาที่ต่างกัน อันเป็นเนื่องมาจากการขยายตัวของเมือง

การจัดเวทีประชาคมเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยเด็กและเยาวชนได้รับทราบถึงปัญหาของชุมชน และร่วมกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่พบในชุมชนตลอดจน ได้นำเสนอ แนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในเรื่องสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และการศึกษาใน โดยทุกกลุ่ม ได้ทดลองปฏิบัติการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยการสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนหมู่บ้าน และตำบลของตนเอง สมาชิกของเครือข่ายได้แสดงภาวะความเป็นผู้นำ โดยการทำหน้าที่ในการประสานการทำงาน การจัดกิจกรรมในการสร้างความเข้มแข็ง

ของชุมชนร่วมกัน และเมืองศรีนครราชบุรีในชุมชนสนับสนุนอยู่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนแก้ว ทำให้เด็กและเยาวชน มีความมั่นใจ มีความกระตือรือร้น มีความสามัคคีความคุ้นเคย
กัน มีความผูกพัน ในการทำงานร่วมกันมากขึ้น เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินการจัดกิจกรรม
แก้ไขปัญหาของชุมชนได้โดยการทำงานกลุ่มร่วมกันในหมู่บ้าน ทำให้เกิด ความเข้มแข็งของ
เครือข่ายเด็กและเยาวชนของหมู่บ้านและตำบล

การจัดกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยมีเด็กและเยาวชน
เป็นแกนนำ ได้ใช้เวทีประชาคมเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการในลักษณะของเครือข่าย
และมีการบันทึกข้อมูลร่วมกันของผู้วิจัยและเด็กและเยาวชนในชุมชนพบว่า ปัจจัยในการสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชน คือการมีข้อมูลของชุมชนที่ชัดเจน การใช้เวทีประชาคมเป็นเครื่องมือใน
การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายการทำงานของเด็กและเยาวชน